

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-645/20 - 1

Asia C-645/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

1.12.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Cour de cassation (ylin tuomioistuin, Ranska)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

18.11.2020

Valittajat:

VA

ZA

Vastapuoli:

TP

[--]

COUR DE CASSATIONIN (PREMIÈRE CHAMBRE CIVILE) (YLIN TUOMIOISTUIN, ENSIMMÄINEN SIVILIJAASTO, RANSKA) TUOMIO,

18.11.2020

1. VA [--] [henkilötiedot]

2. ZA [--] [henkilötiedot]

ovat tehneet valituksen nro Y 19-15.438 tuomiosta, jonka cour d'appel de Versailles (14^e chambre) (Versailles'n ylioikeus, 14. jaosto) on antanut 21.2.2019 heidän TP:tä [--] [henkilötiedot], valituksen vastapuolta, vastaan käymässään oikeudenkäynnissä.

Valittajat vetoavat valituksensa tueksi yhteen perusteeseen, joka on tämän tuomion liitteenä.

[– –]

[– –] **[alkup. s. 2]** [– –].

[– –]

[menettelyä ja ratkaisukokoonpanoa koskevia seikkoja]

Tosiseikat ja menettely

- 1 Valituksenalaisen tuomion [– –] mukaan Ranskan kansalainen XA kuoli Ranskassa [– –] perillisinään puoliso TP sekä YA, ZA ja VA, jotka ovat hänen kolme lastaan ensimmäisestä avioliitosta (valittajat A).
- 2 Valittajat A haastoivat TP:n alioikeuden puheenjohtajan pitämään välitoimimenettelyyn pesähoitajan nimeämiseksi vedoten siihen, että toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 4 artiklan mukaisesti Ranskan tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, koska XA:n asuinpaikka kuolinhetkellä oli Ranskassa.
- 3 Koska YA on kuollut [– –], hänen veljensä ja sisarensa ovat ilmoittaneet toimivansa myös tämän oikeudenomistajina.

Valitusperusteen tarkastelu

Jäljempänä liitteenä olevan valitusperusteen kolme ensimmäistä osaa

- 4 Ranskan siviiliprosessilain (code de procédure civile) 1014 §:n 2 momentin mukaan ei ole tarpeen lausua erityisesti perustellulla päätöksellä väitteistä, jotka eivät selvästikään ole luonteeltaan sellaisia, että ne johtaisivat kumoamiseen.

Valitusperusteen neljäs osa

Valitusperuste

- 5 Valittajat A katsovat tuomiossa todettavan virheellisesti, etteivät ranskalaiset tuomioistuimet ole toimivaltaisia tekemään ratkaisua XA:n perimyksestä kokonaisuudessaan tai pyynnöstä nimetä pesähoitaja **[alkup. s. 3]**, vaikka on niin, ”että kun perittävän asuinpaikka hänen kuollessaan ei sijaitse missään jäsenvaltiossa, sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa jäämistöomaisuutta sijaitsee,

ovat kuitenkin [toissijaisesti] toimivaltaisia tekemään ratkaisun perimyksestä kokonaisuudessaan, jos perittävä oli kuollessaan kyseisen jäsenvaltion kansalainen”, että nämä toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun asetuksen N:o 650/2012 säännökset kuuluvat oikeusjärjestyksen perusteisiin ja tuomioistuimen on otettava ne huomioon omasta aloitteestaan; että esillä olevassa asiassa on selvää, että XA:lla oli Ranskan kansalaisuus ja Ranskassa sijaitsevaa omaisuutta, joten ylioikeuden olisi pitänyt tutkia toissijainen toimivaltansa, ja että kun se jätti tämän tekemättä, se rikkoi 4.7.2012 annetun asetuksen N:o 650/2012 10 artiklaa”.

Cour de cassationin vastaus

- 6 Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012, jonka osapuolena Yhdistynyt kuningaskunta ei ole, 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että kun perittävän asuinpaikka hänen kuollessaan ei sijaitse missään jäsenvaltiossa, sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa jäämistöomaisuutta sijaitsee, ovat kuitenkin toimivaltaisia tekemään ratkaisun perimyksestä kokonaisuudessaan, jos perittävä oli kuollessaan kyseisen jäsenvaltion kansalainen.
- 7 Valittajat A eivät ole vedonneet tähän säännökseen cour d’appel de Versailles’ssa, joka todettuaan perittävän asuinpaikan olleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa oli katsonut, ettei ranskalainen tuomioistuin ollut toimivaltainen tekemään ratkaisua hänen perimyksestään tai nimeämään pesänhoitajaa.
- 8 On näin ollen ratkaistava, olisiko cour d’appel de Versailles’n, joka totesi XA:lla olleen Ranskan kansalaisuus ja Ranskassa sijaitsevaa omaisuutta, pitänyt omasta aloitteestaan todeta toissijainen toimivaltansa, josta säädetään asetuksen 10 artiklassa.
- 9 Asetuksen 15 artiklassa säädetään, että jos jäsenvaltion tuomioistuimessa vireille pantu asia koskee perintöasiaa, jossa tuomioistuin ei tämän asetuksen mukaan ole toimivaltainen, sen on omasta aloitteestaan ilmoitettava, ettei sillä ole toimivaltaa, mutta siinä ei täsmennetä, onko tuomioistuin velvollinen ennakolta tutkimaan, täyttyvätkö paitsi sen ensisijaisen toimivallan (4 artikla), myös sen toissijaisen toimivallan (10 ja 11 artikla) [alkup. s. 4] edellytykset. Asetuksessa ei täsmennetä, onko toissijainen toimivalta valinnainen.
- 10 Tuomioistuimen velvollisuutta tutkia omasta aloitteestaan 10 artiklan mukainen toimivaltansa silloin, kun perittävän asuinpaikka ei kuolinhetkellä ollut kyseisessä jäsenvaltiossa, puoltaa se, että asetuksella (EU) N:o 650/2012 on perustettu kokonaisvaltainen järjestelmä kaikkien sellaisten kansainvälisten

toimivaltaristiriitojen ratkaisemiseksi, jotka johtuvat jäsenvaltioiden tuomioistuimissa vireille pannuista perintöjä koskevista riita-asioista, ja se korvaa näin ollen kaikki aiemmin käytössä olleet ratkaisut. Sillä perustetaan toimivaltaristiriitojen ratkaisujärjestelmä, jota jäsenvaltioiden tuomioistuinten on noudatettava omasta aloitteestaan, kun riita-asia kuuluu asetuksen aineelliseen soveltamisalaan. Asetuksen 10 artiklassa säädetyn toissijaisen toimivallan tarkoituksena on vahvistaa toimivaltaperusteet, joita sovelletaan, mikäli mikään jäsenvaltion tuomioistuin ei ole toimivaltainen 4 artiklassa säädetyn pääsäännön mukaan. Ei siis olisi johdonmukaista, että sen jälkeen, kun tuomioistuin on omasta aloitteestaan soveltanut asetusta toimivaltaristiriidan ratkaisemiseksi, se voisi luopua toimivallastaan kolmannen valtion tuomioistuinten hyväksi yksinomaan 4 artiklan perusteella ilman, että sillä olisi velvollisuus tutkia ensin, onko sillä toissijainen toimivalta 10 artiklan nojalla. Olisi sitä vastoin johdonmukaisempaa, että tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on tullut, olisi tutkittava kaikki mahdolliset toimivaltaperusteet myös omasta aloitteestaan, mikäli mikään muu jäsenvaltio ei ole toimivaltainen. Tällöin ei olisi tarpeen erottaa toisistaan tuomioistuimen velvollisuutta tutkia omasta aloitteestaan toimivaltansa sen mukaan, perustuuko kyseinen toimivalta 4 artiklaan vai 10 artiklaan.

- 11 Asetuksen 10 artiklan mukainen sääntö, joka asetuksessa määritellään toissijaiseksi, johtaa kuitenkin poikkeamiseen toimivaltaisen tuomioistuimen ja sovellettavan lain yhtenäisyyden periaatteesta, jolle asetuksen koko rakenne perustuu, mikä ilmenee asetuksen johdanto-osan 23 perustelukappaleesta, jossa korostetaan tarvetta ”taata moitteeton oikeudenkäyttö unionissa ja varmistaa perintöasian todellinen liittymä jäsenvaltioon, jossa toimivaltaa käytetään”, koska silloin, kun sellaisen valtion tuomioistuin, jossa perittävän asuinpaikka ei ollut, toteaa olevansa toimivaltainen 10 artiklan nojalla, sen on kuitenkin sovellettava asuinpaikkavaltion lakia, ellei tapaukseen liittyvistä kaikista seikoista ilmene, että perittävällä oli kuollessaan selvästi läheisempi liittymä toiseen valtioon (asetuksen 21 artikla), tai ellei perittävä ollut nimenomaisesti valinnut toisen valtion lakia (22 artikla). Näin ollen tuntuu vaikealta ajatella, että tuomioistuimen olisi omasta aloitteestaan otettava huomioon toissijaiseksi määritelty toimivaltasääntö, joka poikkeaa asetuksen perustana olevista yleisperiaatteista, silloinkin, kun asianosaiset eivät vetoa siihen. Lisäksi on niin, että vaikka asetuksen 15 artiklassa säädetään nimenomaisesti, että tuomioistuin, joka ei ole toimivaltainen, on velvollinen toteamaan tämän omasta aloitteestaan, asetuksessa ei ole kuitenkaan mitään vastaavaa säännöstä sen tapauksen osalta, jolloin tuomioistuin on toimivaltainen. Asetuksessa [alkup. s. 5] ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin katsoa, että jäsenvaltion tuomioistuimen, jossa asia saatetaan vireille 4 artiklan nojalla, on omasta aloitteestaan tutkittava, perustuuko sen toimivalta johonkin toiseen sääntöön, erityisesti 10 artiklaan, jossa säädetään vain toissijaisesta toimivallasta. Tämä epäsymmetria selittyy sillä, että 15 artiklan tavoitteena on helpottaa toimivaltaiseksi itsensä todenneen tuomioistuimen antamien päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa sekä välttää se, että tämä toimivalta kiistetään täytäntöönpanojäsenvaltion tuomioistuimessa täytäntöönpanon estämiseksi. Vielä on todettava, että perintöasioiden käsittelyä koskevat säännöt liittyvät asetuksen tarkoituksessa oikeuksiin, joista voidaan

disponoida, sillä asetuksen mukaisesti asianosaisten voivat sopia toimivallasta oikeuspaikkasopimuksella (5 artikla) ja tuomioistuimella on mahdollisuus todeta, että sillä on asiassa vastaamiseen perustuva toimivalta (9 artikla). Olisi näin ollen epä johdonmukaista, että tuomioistuimen olisi otettava huomioon toissijainen toimivaltaperuste, johon asianosaisten ei ole tarkoitus vedota.

- 12 Siitä, miten tähän kysymykseen, joka on keskeinen Cour de cassationin käsiteltävänä olevan riidan ratkaisemiseksi, on vastattava, on siis perusteltua epäilystä.
- 13 Tästä seuraa, että kysymys on saatettava Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla ja asian käsittelyä on lykättävä, kunnes unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa.

NÄILLÄ PERUSTEILLA Cour de cassation

esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä tulkittava siten, että silloin, kun perittävän asuinpaikka hänen kuollessaan ei sijainnut jäsenvaltiossa, jäsenvaltion, jonne perittävä ei ole asettunut asumaan, tuomioistuimen, joka kuitenkin toteaa, että perittävä on kyseisen valtion kansalainen ja hänellä on siellä omaisuutta, on omasta aloitteestaan tutkittava, onko sillä on kyseisessä asetuksessa säädetty toissijainen toimivalta?”

[– –] [alkup. s. 6]

[– –]

[– –] [menettelyyn liittyviä seikkoja] [alkup. s. 7]

[– –]

SA:n ja ZA:n [– –] esittämä valitusperuste.

[– –]

[alkup. s. 8]

[– –]

[– –] [alkup. s. 9] [– –].

[--]

[--] **[alkup. s. 10]** [--].

[--]

[--] **[alkup. s. 11]**

[--]

[--] **[alkup. s. 12]** [--].

[--]

[--] **[alkup. s. 13]** [--].

[--]

[valituksenalaisen tuomion perustelut, jotka sisältävät lähinnä tosiseikkoja ja joiden mukaan cour d'appel de Versailles katsoo, ettei ole osoitettu, että XA olisi päättänyt siirtää asuinpaikkansa Ranskaan, ja että Ranskan tuomioistuimet eivät näin ollen ole toimivaltaisia tekemään ratkaisua XA:n perimyksestä kokonaisuudessaan tai pesänhoitajan nimeämistä koskevasta pyynnöstä]

[--]

[--] **[alkup. s. 14]** [--].

[--]

[valitusperusteen kolme ensimmäistä osaa, jotka hylätään ennakkoratkaisupyynnön 4 kohdassa]

[--]

[valitusperusteen neljäs osa, joka esitetään ennakkoratkaisupyynnön 5 kohdassa lainausmerkeissä, otsikolla ”Valitusperuste”]